

Bokslutskommuniké
Kooperativa Förbundet
Januari-december 2008

Kooperativa Förbundet (KF) bokslutskommuniké Januari-december 2008

Bästa rörelseresultatet på tio år för dagligvaruhandeln

- KF-koncernens nettoomsättning uppgick till 35 817 mkr (26 208), en ökning med 37 %, främst beroende på att Coop Sverige återgått till KF från och med årsskiftet 2007/2008 samt att Daglivs och ytterligare ett antal verksamheter förvärvats.
- Koncernens rörelsedrivande verksamheter visar tillsammans ett rörelseresultat om 755 mkr (594) justerat för jämförelsestörande poster.
- Rörelseresultatet för KF-koncernen totalt blev 380 mkr (357). Avmattningen på finansmarknaderna har påverkat resultatet efter finansiella poster, som uppgick till 110 mkr (476).
- Coop Sveriges rörelseresultat för 2008 uppgick till 153 mkr vilket är en förbättring med 263 mkr och det bästa utfallet på tio år. Exklusive engångskostnader uppgick rörelseresultatet till 198 mkr.
- Antalet medlemmar i de 48 konsumentföreningarna ökade netto med cirka 46 000 och uppgick vid årsskiftet till drygt 3 miljoner.
- Premiecheckar till ett sammanlagt inlösenvärde av 445 mkr gick tillbaka till medlemmar, som under året tagit del av Coop MedMera Premieprogram.
- Konsumentkooperationens andel av dagligvarumarknaden var oförändrad, 21,4 %.

Viktiga händelser 2008

- Från och med årsskiftet 2007/2008 återtog Coop Sverige som ett helägt dotterbolag till KF. Coop Sverige ingick sedan 2002 i Coop Norden, som ägdes tillsammans med dansk och norsk konsumentkooperation.
- Internetbutiken Mataffären.se lanserades och tre tidigare Vi-butiker förvärvades.
- KF Invest förvärvade 81 % av miljöteknikföretaget Läckeby Water Group samt 70 % av Löplabbetgruppen.
- KF och Coop startade ett samarbete med Green Cargo kring nya kostnadseffektiva och miljöanpassade logistiklösningar, som avsevärt kommer att minska koncernens utsläpp av koldioxid från transporter.
- Ett omfattande förbättringsprogram med både kostnadsneddragningar och investeringar inleddes i Coop Sverige. Krav på att minska kostnaderna ledde till att personal, motsvarande 1 000 heltidstjänster, varslades om uppsägning.

Nyckeltal KF-koncernen

	2008	2007
Nettoomsättning, mkr	35 817	26 208
Balansomslutning, mkr	19 326	20 520
Rörelseresultat, mkr	380	357
Resultat efter finansiella poster, mkr	110	476
Resultat efter skatt, mkr	101	369
Avkastning på sysselsatt kapital, %	7,7	5,2
Avkastning på eget kapital, %	1,5	5,8
Soliditet, %	34,3	31,7
Skuldsättningsgrad, ggr	0,18	0,00
Investeringar, mkr	1 110	624

För ytterligare information var vänlig kontakta:

Lars Idermark, vd och koncernchef, +468-743 26 70

www.kf.se

Koncernchefens kommentar

2008 var det år då kärnverksamheten i KF-koncernen, dagligvaruhandeln, vände till ett positivt resultat efter många år av förluster. Coop Sverige, som är navet i koncernens dagligvarugrupp, redovisade det bästa resultatet på över tio år.

KF-koncernens nettoomsättning uppgick till 35 817 mkr (26 208), en ökning med 37 procent. Den starka uppgången beror främst på att KF från och med årsskiftet 2007/2008 återtagit Coop Sverige från Coop Norden samt att Stockholmsbutiken Daglivs och ett antal verksamheter, som förvärvats eller etablerats under perioden, ingår. Till exempel bildades näthandelsbutiken Mataffären.se under 2008.

Koncernens rörelsedrivande verksamheter visar ett rörelseresultat om 755 mkr (594) justerat för jämförelsestörande poster. Rörelseresultatet för KF-koncernen totalt blev 380 mkr (357). Avmattningen på finansmarknaderna har till stor del påverkat resultatet efter finansiella poster, som uppgick till 110 mkr (476).

Rörelseresultatet för KF-koncernen 2008 är fullt acceptabelt med hänsyn till att verksamheten påverkats både av den försämrade efterfrågesituationen och av börsfallet. Därutöver belastas resultatet av engångskostnader för att genomföra planerade förändringar som ska ge god lönsamhet och tillväxt på några års sikt. Ett åtgärdsprogram för stabil och uthållig lönsamhet inleddes under andra halvåret 2008 med syftet att vara fullt genomfört senast 2010. Kostnaderna ska sänkas med minst 1,5 miljard kronor samtidigt som investeringarna i butiksrörelsen ska fördubblas.

Coop Sveriges förbättringsprogram har under 2008 medfört påtagliga resultatförbättringar och Coop kan därmed redovisa ett positivt rörelseresultat som dessutom är det bästa utfallet på över tio år. Rörelseresultatet uppgick till 153 mkr, vilket är en förbättring med 263 mkr. Före engångskostnader om 46 mkr blev rörelseresultatet 198 mkr.

Rörelseresultatet för Coop supermarketsegment (Coop Konsum, Coop Nära och Coop Extra) uppgick till 224 mkr, vilket innebär en ökning med 57 procent mot föregående år och ger en rörelsemarginal om cirka 2 procent.

Stormarknaderna har förbättrat sitt rörelseresultat med 170 mkr sedan 2007 och uppvisar ett svagt positivt resultat för 2008. Butiken Daglivs, som förvärvades vid årsskiftet 2007/2008, har haft en fortsatt god tillväxt och rörelseresultatet är mycket starkt. Nysatsningen Mataffären.se, det vill säga livsmedelsbutiken via nätet, har också haft en god utveckling och beräknas uppnå lönsamhet under 2009. Coop Bygg är under kraftig förändring och den nya strategin kommer att redovisas under våren 2009.

Cilab, som är konsumentkooperationens gemensamma inköps- och logistikbolag, inleder ett samarbete med Green Cargo kring en ny kostnadseffektiv och miljöanpassad logistiklösning. Från och med hösten 2009 kommer alla långa transporter att ske via järnväg.

I mediegruppen ingår Norstedts Förlagsgrupp, Akademibokhandeln med Bokus samt Pan Vision och Tidningen Vi. Det är endast internetförsäljningen av böcker som har fortsatt växa i snabb takt. Mediegruppen totalt har inte utvecklats helt i linje med förväntningarna. Det beror dels på konjunkturavmattningen, som påverkat hela branschen, dels på nödvändiga och omfattande interna förändringar som genomförts under året. Ökad samordning mellan bolagen i gruppen och bättre tillvaratagande av synergier ska leda till förbättrad lönsamhet framöver.

KF Fastigheter har haft ett av sina bästa resultat på många år med lyckosamma försäljningar. Investeringsstakten i nya köpcentrum är alltjämt hög.

Flera av koncernens övriga bolag såsom miljöteknikföretaget Läckby Water Group, Vår Gård Saltsjöbaden, MedMera Bank, nyförvärvet Löplabbetgruppen med flera har kunnat uppvisa en mycket god utveckling.

Koncernens kapitalförvaltning har till viss del påverkats av finansmarknadernas mycket negativa utveckling. Trots att den svenska börsen fallit med mer än 40 procent har avkastningen från kapitalförvaltningen inte minskat med mer än 4,9 procent, beroende på den försiktiga placeringsfilosofi som tillämpats under rådande turbulens på marknaderna.

Samarbetet inom den samlade konsumentkooperationen fördjupades under året, vilket ytterligare förstärkt den gemensamma handlingskraften på marknaden.

Antalet medlemmar i konsumentföreningarna fortsatte att öka och uppgick vid årsskiftet till drygt 3 miljoner. Det utgör en vital kraft i arbetet med att utveckla företagsgruppens särdrag som en medlemsägd organisation. Rabatter i form av premiecheckar med ett sammanlagt inlösenvärde på över 445 mkr gick tillbaka till medlemmar som under året utnyttjat Coop MedMera Premioprogram.

Styrelsen har antagit en ny strategi med tydliga mål för det fortsatta arbetet inom koncernen, både finansiellt och innehållsmässigt. Ambitionen att aktivt bidra till en hållbar utveckling har förstärkts och tyngdpunkten ligger på insatser för minskad klimatpåverkan.

KFs inriktning för 2009 innebär fortsatt fokus på kostnadsneddragningar och långsiktigt hållbar lönsamhet för att skapa en attraktiv och konkurrenskraftig daglivaruhandel med ökad medlemsnytta som mål.

KF-koncernen har ett bra utgångsläge inför framtiden även om de makroekonomiska förutsättningarna är svagare än på många år. Under alla omständigheter finns det en beredskap att genomföra extraordinära åtgärder, om den globala krisen skulle fördjupas ytterligare under året.

Lars Idermark

Vd och koncernchef

KF-koncernens försäljning och resultat

KF-koncernens nettoomsättning ökade med 37 procent från 26 208 mkr till 35 817 mkr 2008. Den starka ökningen förklaras till stora delar av att Coop Sverige återgått till KF från och med årsskiftet 2007/2008. Dessutom ingår Daglivs och Mataffären.se samt företagen Läckeby Water Group och Löplabbetgruppen i koncernens försäljning från och med 2008.

Resultat

Koncernens rörelsedrivande verksamheter redovisar ett rörelseresultat om 755 mkr (594) justerat för jämförelsestörande poster. Rörelseresultatet blev 380 mkr (357). KFs resultat efter finansiella poster uppgick till 110 mkr (476). Den finansiella avmattningen har till viss del påverkat utfallet för KF-koncernen. KF Invest, exklusive direktinvesteringar i onoterade bolag, redovisar ett resultat efter finansnetto om -245 mkr (136) vilket medför en portföljavkastning om -4,9 procent. KF-koncernens rörelseresultat påverkades däremot positivt av framgångsrika fastighetsförsäljningar under året, 432 mkr jämfört med 221 mkr 2007.

Finansiell ställning

Kassaflödet från den löpande verksamheten under året ökade till 210 mkr (75). Från investeringsverksamheten uppgick kassaflödet till -1 335 mkr (1 373) som ett resultat av betydande investeringar i framförallt Coop Sverige och KF Fastigheter. Likvida medel uppgick vid periodens slut till 3 519 mkr (6 279). Huvuddelen av minskningen är relaterad till upplösningen av Coop Norden mot bakgrund av att transaktionen genomfördes 2007, medan delar av likvidavräkningen skedde 2008. Koncernens räntebärande nettoskuld var vid periodens utgång 1 184 mkr jämfört med 11 mkr i december 2007. Ökningen beror främst på de omfattande investeringar i kärnverksamheten som genomförts under året.

Balansomslutningen har minskat med 1 194 mkr till 19 326 mkr jämfört med december 2007. Minskningen kan i huvudsak hänföras till upplösningen av Coop Norden-koncernen.

Soliditeten uppgick till 34,3 procent jämfört med 31,7 procent vid utgången av 2007.

Investeringar

Under andra halvåret 2008 inleddes ett genomgripande åtgärdsprogram för långsiktigt förbättrad lönsamhet. Som en del av förbättringsprogrammet genomfördes omfattande investeringar i ombyggnad och förnyelse av butiker samt inom fastighetsverksamheten. KF-koncernens totala nettoinvesteringar, exklusive finansiella investeringar, uppgick under perioden till 1 110 mkr (624, exklusive effekter av upplösningen av Coop Norden).

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Genom den verksamhet som KF-koncernen bedriver följer naturligt en finansiell exponering avseende ränte-, valuta- och likviditetsrisker. KF har, genom sitt fastighetsbestånd, en väsentlig exponering mot den svenska kommersiella fastighetsmarknaden. I fastighetsbeståndet finns betydande övervärden.

Genom KF-koncernens förvärv av Coop Sverige och andra bolag har nya finansiella risker och exponeringar tillkommit. För att möta denna ökade kravbild har finansfunktionen inom KF Invest, som förvaltar koncernens finansiella tillgångar, uppgraderats under året.

Dagligvarugruppen

Dagligvaruhandel är kärnverksamheten i KF-koncernen.

Från och med årsskiftet 2007/2008 återgick den nationella detaljhandeln samt inköp och logistikverksamheten (Cilab), som ingått i Coop Norden, tillbaka till KF. Det innebär att Coop Sverige AB från och med verksamhetsåret 2008 är ett helägt dotterbolag till KF och tillsammans med Cilab ingår i Dagligvarugruppen. Coop omfattar Coop Supermarkets (Coop Konsum, Coop Extra och Coop Nära) och Coop Stormarknader (Coop Forum och Coop Bygg).

Dagligvarugruppen omfattar även supermarketbutiken Dagrivs, som förvärvades vid årsskiftet 2007/2008, samt den under året lanserade nätbutiken Mataffären.se. Dessutom ingår tre nyförvärvade livsmedelsbutiker (tidigare Vi-butiker).

Dagligvarugruppens samlade försäljning steg med 5,7 procent till 31 495 mkr 2008 (29 794 pro forma).

Försäljning Dagligvarugruppen

Mkr	2008	2007
Dagligvarugruppen totalt	31 495	29 794
Varav:		
Supermarket	12 129	11 324
Stormarknad	10 115	10 316

Rörelseresultatet för Dagligvarugruppens butiksverksamhet uppgick till 221 mkr. En pro forma-jämförelse för 2007 visar ett motsvarande resultat på -4 mkr för gruppen totalt, där supermarket svarade för 165 mkr.

Coop Sverige

Coop Sverige driver 380 butiker och stormarknader under varumärkena Coop Konsum, Coop Extra, Coop Nära, som tillsammans ingår i Coop Supermarkets, samt Coop Stormarknad (Coop Forum och Coop Bygg).

Efter en längre period av svag ekonomisk utveckling, med sviktande försäljning och negativa rörelseresultat, inleddes under andra halvåret av 2008 ett omfattande förbättringsprogram, som omfattar samtliga delar av verksamheten och innebär både kostnadsneddragningar och offensiva satsningar. Kostnaderna ska minska med 1,5 miljard kronor fram till 2010. Bland annat kommer antalet medarbetare att reduceras och under året varslades personal om uppsägning motsvarande 1 000 heltidstjänster.

Samtidigt som besparingar och effektiviseringar genomförs satsar Coop framåt genom omfattande investeringar i nya butiker samt förnyelse och ombyggnad av befintliga enheter. Under 2008 öppnades fyra nya Coop Forum, sex Coop Extra, en Coop Nära samt sju Coop Bygg. Av Coop Sveriges totalt 972 mkr i investeringar under 2008 står butiksinvesteringarna för 835 mkr, övriga investeringar ligger inom Cilab (logistik/distribution) och IT.

Försäljningen inom Coop Supermarket ökade under 2008 till 11 624 mkr (10 852) och i Stormarknader uppgick försäljningen till 10 115 mkr (10 316). Coop Sveriges rörelseresultat blev 153 mkr (-110). Exklusive engångskostnader uppgick rörelseresultatet till 198 mkr. Coop Supermarkets rörelseresultat förbättrades mycket starkt under året och uppgick till 224 mkr. Coop Forum redovisade ett svagt positivt rörelseresultat. Coop Bygg som går med förlust och är under kraftig förändring och en ny strategi utarbetas.

Daglivs

Från och med årsskiftet 2007/2008 ingår Daglivs i KF-koncernen. Daglivs är en av Sveriges största och mest framgångsrika dagligvarubutiker i supermarketformatet. Daglivs har flest kunder av alla butiker i landet. Närmare 13 000 personer besöker butiken varje dag. Verksamheten har utvecklats mycket väl under året. Fokus kommer även i fortsättningen att ligga på förnyelse och förändring av butiken för att förstärka mervärdet för kunderna.

Mataffären.se

Mataffären.se är en dagligvarubutik med internet som försäljningskanal. Sedan lanseringen under våren 2008 fortskrider verksamheten över förväntan. Mataffären, som levererar varor till kunder i Stockholmsområdet, har som mål att bli den dominerande aktören inom dagligvaruhandel på internet. Varorna levereras med biogas-drivna bilar. Mataffären har en tydlig färskvaruprofil och tillhandahåller bland annat ett stort utbud av ekologiska produkter. Verksamheten är KRAV-certifierad.

Cilab

Cilab som är konsumentkooperationens gemensamma inköps- och logistikbolag kommer att delas upp i ett bolag för inköp och ett för logistik. I samarbete med Green Cargo utarbetas en ny kostnadseffektiv och miljöanpassad logistiklösning, som bland annat innebär att transporter läggs över från lastbil till tåg, vilket kraftigt reducerar koncernens totala miljö- och klimatpåverkan.

Fastigheter och Finans**KF Fastigheter**

KF Fastigheter förvaltar KFs fastighetsportfölj och erbjuder fastighetsrelaterade tjänster till Coop Sverige och de detaljhandelsdrivande föreningarna. Fokus ligger på detaljhandelsfastigheter i storstadsregionerna Stockholm, Göteborg, Malmö och Mälardalen samt andra utvecklingsbara handelsorter. Coop Sverige och den övriga svenska konsumentkooperationen är prioriterade hyresgäster.

Fastighetsportföljen består av 50 fastigheter med ett bedömt marknadsvärde om 6,1 miljarder kronor (6,7), inklusive företags andel av delägda fastigheter. Under året har totalt 703 mkr (563) investerats i helägda fastigheter, samtidigt som företaget avyttrat fastigheter och bolag för cirka 975 mkr (329).

Bolaget uppnådde under året ett positivt rörelseresultat inklusive reavinster om 542 mkr (426), vilket till stor del beror på ett realisationsresultat om 432 mkr (221) från genomförda fastighetsförsäljningar.

Driftsresultatet uppgick till 109 mkr (205). Direktavkastningen för helägda fastigheter var 5,4 procent (7,7) och avser identiskt bestånd.

MedMera Bank

MedMera ger ut och hanterar konsumentkooperationens 3,5 miljoner Coop MedMera-kort och ansvarar för Coop MedMerans Premieprogram, som syftar till att ge medlemmarna förmåner i form av rabatter, checkar och erbjudanden.

Inriktningen under 2008 har varit att stötta butikernas försäljning via Coop MedMera-kortet och Premieprogrammet. Nya samarbetspartners har tillkommit i programmet såsom Löplabbet och Familjens Jurist. KF har dessutom förvärvat nya butiker, bland annat dagligvarubutiken Daglivs, samt startat Mataffären.se som också har påverkat volymerna.

Under året har antalet nya medlemmar ökat med 82 000 brutto. Samtidigt har 56 000 nya betaltjänster (MedMera VISA, MedMera Faktura, MedMera Konto etc.) anslutits, vilket är över förväntan.

MedMera Bank redovisar en försäljning under 2008 om 277 mkr (243) och ett resultat efter finansnetto på 20 mkr (5). Rabattcheckar till ett sammanlagt inlösenvärde av 445 mkr gick tillbaka till medlemmar, som under året tagit del av Coop MedMera Premieprogram.

KF Sparkassa

KF Sparkassa förvaltar inlåning från medlemmarna med konkurrenskraftig ränta på kapitalkonton och 5-årslån. Inlåningen är något lägre än föregående år och uppgår till 3,8 miljarder kronor (4).

KF Invest

KF Invest utgör koncernens finansfunktion. Uppgiften är att förvalta KFs finansiella tillgångar, som vid årsskiftet hade ett marknadsvärde på 3,8 miljarder kronor (4,9), samt att hantera de finansiella exponeringar som koncernen genom sin verksamhet är utsatt för.

Portföljen förvaltas huvudsakligen i egen regi och huvudinriktningen är räntebärande värdepapper. KFs aktieplaceringar utgörs av svenska och utländska noterade bolag med god riskspridning. Resterande del av portföljen utgörs av alternativa investeringar såsom hedgefonder och private equity-fonder. Av kapitalet var vid årsskiftet 71,1 procent placerade i räntebärande tillgångar, 7,9 procent i noterade aktier, 15,8 procent i alternativa investeringar och 5,2 procent i onoterade aktier och riskkapitalfonder.

Förvaltningsresultatet om -245 mkr (136) och en avkastning på -4,9 procent är påverkat av finanskrisen och det dramatiska fallet i tillgångspriser och resultatet är negativt både i absoluta tal och mätt mot relevanta jämförelseindex.

Läckeby Water Group

I början av 2008 förvärvade KF Invest 81 procent av aktierna i Läckeby Water Group, ett ledande anläggningsföretag i Sverige inom vatten- och avloppsrening samt produktion av biogas ur organiskt avfall. Läckeby Water Group har byggt anläggningar i ett 70-tal länder över hela världen med de viktigaste marknaderna i Asien och Skandinavien. Inom divisionen Läckeby Products har bolaget dessutom egen konstruktion, utveckling och tillverkning.

Under 2008 omsatte miljöteknikkoncernen 537 mkr (470 pro forma). Läckeby Water Group redovisar ett rörelseresultat om 6,5 mkr för 2008.

Löplabbetgruppen

I oktober 2008 förvärvade KF Invest 70 procent av aktierna i Löplabbet, Skandinaviens ledande butikskedja för löpningstillbehör med 13 egna butiker, tre franchise-butiker och en internetbutik. De ursprungliga ägarna kvarstår med ett aktieinnehav motsvarande 30 procent av bolaget och har fortsatt att leda verksamheten. Löplabbet ska drivas vidare som en fristående verksamhet med fokus på expansion.

Under 2008 öppnades fem nya butiker, samtidigt som bolaget har en fortsatt stark resultatutveckling.

Mediegruppen

KFs mediebolag (Norstedts Förlagsgrupp, Akademibokhandeln med Bokus, samt PAN Vision och Tidningen Vi) ökade försäljningen under 2008 med totalt 2,4 procent.

Försäljningsökningen inom mediegruppen drevs framförallt upp av PAN Visions framgångar inom spelverksamheten, med en ökning om 33 procent och med en total tillväxt för bolaget om 13 procent mot 2007 års försäljning.

Försäljningen i den fysiska bokhandeln minskade med 2,7 procent mot föregående år. Utvecklingen påverkades av den relativt svaga bokmarknaden som för helåret 2008 ökade med endast 0,2 procent. Näthandeln däremot ökar starkt och försäljningen steg med 12,8 procent. Både Norstedts Förlagsgrupp och Akademibokhandeln visade en negativ försäljningsutveckling jämfört med föregående år.

Akademibokhandelsgruppen och Bokus

Akademibokhandelsens uppdrag är att bedriva en välsorterad, rikstäckande, integrerad och marknadsledande bokhandel. Verksamheten omfattar 61 butiker över hela landet och svarar för drygt 40 procent av bokhandelsmarknaden och knappt 15 procent av den totala bokmarknaden i Sverige.

Etableringen av nya butiker i attraktiva lägen har fortgått under året och beslut har tagits om etableringar vid sex nya handelsplatser under 2009-2010.

Utvecklingen för kurslitteratur är svag och därför har Akademibokhandeln under 2008 avvecklat två kursbutiker. Ytterligare fyra kursbutiker kommer att läggas ned under 2009.

En tidigare inledd samverkan mellan internetbokhandeln Bokus och Akademibokhandeln förstärktes ytterligare under året och från och med den 1 oktober ingår Bokus som ett helägt dotterbolag till Akademibokhandeln.

Den marknadsförskjutning som sker mellan fysisk bokhandel och internet innebär att en multikanalstrategi blir allt viktigare och att den rådande sortimentsstrukturen kommer att påverkas.

Akademibokhandelsgruppens totala försäljning, inklusive Bokus, minskade till 1 513 mkr (1 526) under 2008 och rörelseresultatet uppgick till -24 mkr (-10). Rörelseresultatet för 2008 är påverkat av nedskrivningar av ett affärssystemprojekt.

Norstedts Förlagsgrupp

Norstedts Förlagsgrupp är med 20 procents marknadsandel näst störst på marknaden för allmänlitteratur i Sverige. Inom barnböcker är Norstedts Förlagsgrupp marknadsledande. I förlagsgruppen ingår några av Sveriges mest kända förlag, till exempel Norstedts, Rabén & Sjögren, Prisma, Tiden och Norstedts Akademiska Förlag.

Under det gångna året har ett omfattande arbete genomförts för att reducera antalet förlagsnamn och varumärken med syfte att få ett större genomslag på marknaden. Beslut har fattats om att samla all utgivning inom fakta och skönlitteratur under förlagsnamnet Norstedts, medan Rabén & Sjögren kommer att användas för barn och ungdom.

I oktober månad förvärvades Lantmäteriets kartverksamhet omfattande Kartförlaget, Kartcentrum och Kartbutiken, vilket utgör ett bra komplement till förlagsgruppens befintliga faktautgivning.

Norstedts försäljning minskade med cirka 11 procent under året från 564 mkr till 500 mkr. Föregående års höga försäljning präglades av några enskilda stora verk och en försäljningsminskning 2008 var förväntad. Rörelseresultatet uppgick till 20 mkr (36).

PAN Vision

PAN Vision är en av de ledande nordiska distributörerna av digital hemunderhållning och verkar huvudsakligen på tre marknader; dataspel, film (DVD) och tillbehör till dataspel och datorer. PAN Vision verkar i samtliga nordiska länder samt Baltikum. Cirka 72 procent av omsättningen sker utanför Sverige och den enskilt största marknaden är Finland.

Under året har spel som produktgrupp utvecklats positivt. Både marknaden totalt och PAN Visions marknadsandel har vuxit. Film och hårdvara har utvecklats i linje med marknaden, vilket inneburit en något minskad försäljning. En ofördelaktig förändring av produktmixen och det försämrade konjunkturläget har inneburit sämre marginaler.

Rörelseresultatet blev 4 mkr mot 22 mkr 2007. Försäljningen steg med 13 procent från 1 249 mkr till 1 406 mkr.

Tidningen Vi

Tidningen Vi är ett magasin om samhälle och kultur som ges ut i tolv nummer per år. Verksamhetsåret 2008 har gått enligt plan. Den viktigaste händelsen är starten av ett nytt magasin, "Vi Läser", som mottagits varmt av både kritiker och marknad. Prioriteringarna 2009 är att ytterligare förstärka bolagets kringverksamheter. Bland annat kommer en seminarieverksamhet att startas upp.

Övriga verksamheter/dotterbolag

Vår Gård Saltsjöbaden erbjuder konferenslösningar för företag, myndigheter och organisationer. Intäktsutvecklingen har under de senaste två åren varit mycket god.

KF Gymnasiet förvärvades 2007 från Konsumentföreningen Stockholm. Skolan erbjuder en bred ekonomisk utbildning med betoning på handel, ekonomi och ledarskap samt en nära koppling mellan teori och praktik.

KF Revision AB har ändrat verksamhetens inriktning från extern revision till i huvudsak internrevision. Internrevisionen kommer att omfatta hela KF-koncernen men har inledningsvis inriktats mot Coop Sveriges stormarknader och butiksverksamhet.

KF Shared Services är ett internt service- och kompetensbolag, som tillhandahåller och utvecklar tjänster inom ekonomi, IT, HR och internservice för KF och KFs dotterbolag.

Hållbar utveckling

Utöver grundläggande finansiella krav på effektivitet och lönsamhet, vägleds KFs verksamhet av en koncern-gemensam policy för hållbar utveckling med ett antal styrande principer för miljöansvar och socialt ansvar.

Av KFs verksamheter är det främst dagligvaruverksamheten och KF Fastigheter som har en direkt miljöpåverkan. Varutransporter, elförbrukning i butiker och läckage av köldmedia är de enskilda områden som bedöms ha störst direkt inverkan på miljön, främst i form av utsläpp av växthusgaser. Dagligvaruverksamheten har samtidigt en stor indirekt påverkan på miljön genom valet av sortiment som säljs i butikerna och dessa varors totala miljöpåverkan. Verksamheten i övriga bolag bedöms ha mer begränsade effekter. Någon tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken bedrivs inte i KF.

Inom Coop Sverige är försäljningen av ekologiska livsmedel en strategisk fråga för hållbarhetsarbetet, då företaget är ledande i Sverige, både i termer av försäljningsvolym och vad gäller antal produkter. Under 2008 ökade försäljningen av ekologiska livsmedel inom Coop Sverige med 37,1 procent, och den uppgår nu till 6,2 procent av den totala livsmedelsförsäljningen. Under 2008 blev dessutom samtliga butiker KRAV- certifierade, vilket bland annat ställer krav på utbud, utbildning om och marknadsföring av KRAV-märkta produkter.

I slutet av året ingicks ett samarbete med Green Cargo avseende transporter via tåg. Detta innebär att Coop minskar sin totala klimatpåverkan med cirka 10 procent. Samarbetet innebär att cirka 120 lastbilar per arbetsdygn kan tas bort på sträckan mellan Helsingborg och Umeå. Ambitionen är att skapa Sveriges mest kostnadseffektiva logistiklösning. Den medför dessutom stora miljö- och samhällsekonomiska vinster. Från och med hösten 2009 kommer alla långa transporter att ske via så kallade systemtåg.

Medarbetare

KF-koncernen sysselsatte 8 996 personer (1 216) varav 34 personer (36) i moderföretaget, räknat på medelantalet anställda innebär det 5 075 kvinnor och 3 921 män. Av dessa är 7 318 personer anställda i Coop Sverige. Cirka 98 procent av alla inom koncernen är anställda i Sverige.

Ett medlemsägt företag

Antalet medlemmar i de 48 konsumentföreningarna ökade med 46 000 och uppgick vid årsskiftet till drygt 3 miljoner. Rabatter i form av premiecheckar till ett sammanlagt inlösenvärde på över 445 mkr gick tillbaka till medlemmar som under året utnyttjat Coop MedMera Premiiprogram. Medlemmarna, som också är ägare och kunder, har olika sätt att påverka verksamheten. Förutom genom demokratiska val och motioner finns det möjlighet att driva frågor genom medlemsråd, referens- eller fokusgrupper.

Konsumentkooperationen har en tradition av att verka för ett hållbart samhälle även ur social synvinkel. Genom Kooperation Utan Gränser och Vi-skogen har kooperationen under lång tid arbetat med fattigdomsbekämpning och hjälp till självhjälp i utvecklingsländer. Under 2008 förmedlade konsumentkooperationen sammanlagt 21,3 miljoner kronor till dessa organisationer.

Kooperativa Förbundets (KF) föreningsstämma

KFs föreningsstämma 2009 hålls på Vår Gård Saltsjöbaden tisdagen den 21 april klockan 09.00-11.30. En tryckt version av årsredovisningen kommer att finnas tillgänglig från och med den 6 april och en webbversion publiceras den 23 april på KFs hemsida (www.kf.se). Bokslutskommunikén har inte granskats av föreningens revisorer.

Resultaträkning i sammandrag för koncernen

Mkr	2008	2007
Nettoomsättning	35 817	26 208
Kostnad för sålda varor	-29 509	-24 590
Bruttoresultat	6 308	1 618
Försäljnings- och administrationskostnader	-7 008	-1 628
Övriga rörelseintäkter	1 140	269
Övriga rörelsekostnader	-102	-14
Andelar i intresseföretags/joint ventures resultat	42	111
Rörelseresultat	380	357
Finansiella intäkter och kostnader	-270	119
Resultat efter finansiella poster	110	476
Skatt	-10	-107
Avgår minoritetens andel	1	0
Årets resultat	101	369

Balansräkning i sammandrag för koncernen

Mkr	2008-12-31	2007-12-31
TILLGÅNGAR		
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		
Immateriella anläggningstillgångar	823	621
Materiella anläggningstillgångar	6 095	5 469
Finansiella anläggningstillgångar	1 792	1 513
Summa anläggningstillgångar	8 710	7 602
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		
Varulager	2 968	2 673
Kortfristiga fordringar	3 243	2 930
Kortfristiga placeringar	3 568	4 590
Kassa och bank	837	2 725
Summa omsättningstillgångar	10 616	12 918
SUMMA TILLGÅNGAR	19 326	20 520
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		
EGET KAPITAL		
Bundet eget kapital	3 851	3 958
Fritt eget kapital	2 734	2 511
Totalt eget kapital	6 585	6 469
Minoritetsintresse	33	25
Garantikapital	20	20
Avsättningar	289	371
Långfristiga skulder	291	245
Kortfristiga skulder	12 109	13 390
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	19 326	20 520

Kassaflödesanalys i sammandrag för koncernen

Mkr	jan-dec 2008	jan-dec 2007
Den löpande verksamheten		
Kassaflöde före förändring av rörelsekapital	488	294
Förändring av rörelsekapital	-277	-219
Kassaflöde från den löpande verksamheten	210	75
Investeringsverksamheten		
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 335	1 373
Finansieringsverksamheten		
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-1 640	187
Årets kassaflöde	-2 765	1 635
Likvida medel vid årets början	6 279	4 642
Kursdifferens i likvida medel	5	2
Likvida medel vid periodens slut	3 519	6 279

Kooperativa Förbundet

Box 15200

104 64 Stockholm

Telefon 08-743 25 00

info@kf.se

www.kf.se

Organisationsnummer: 702001-1693